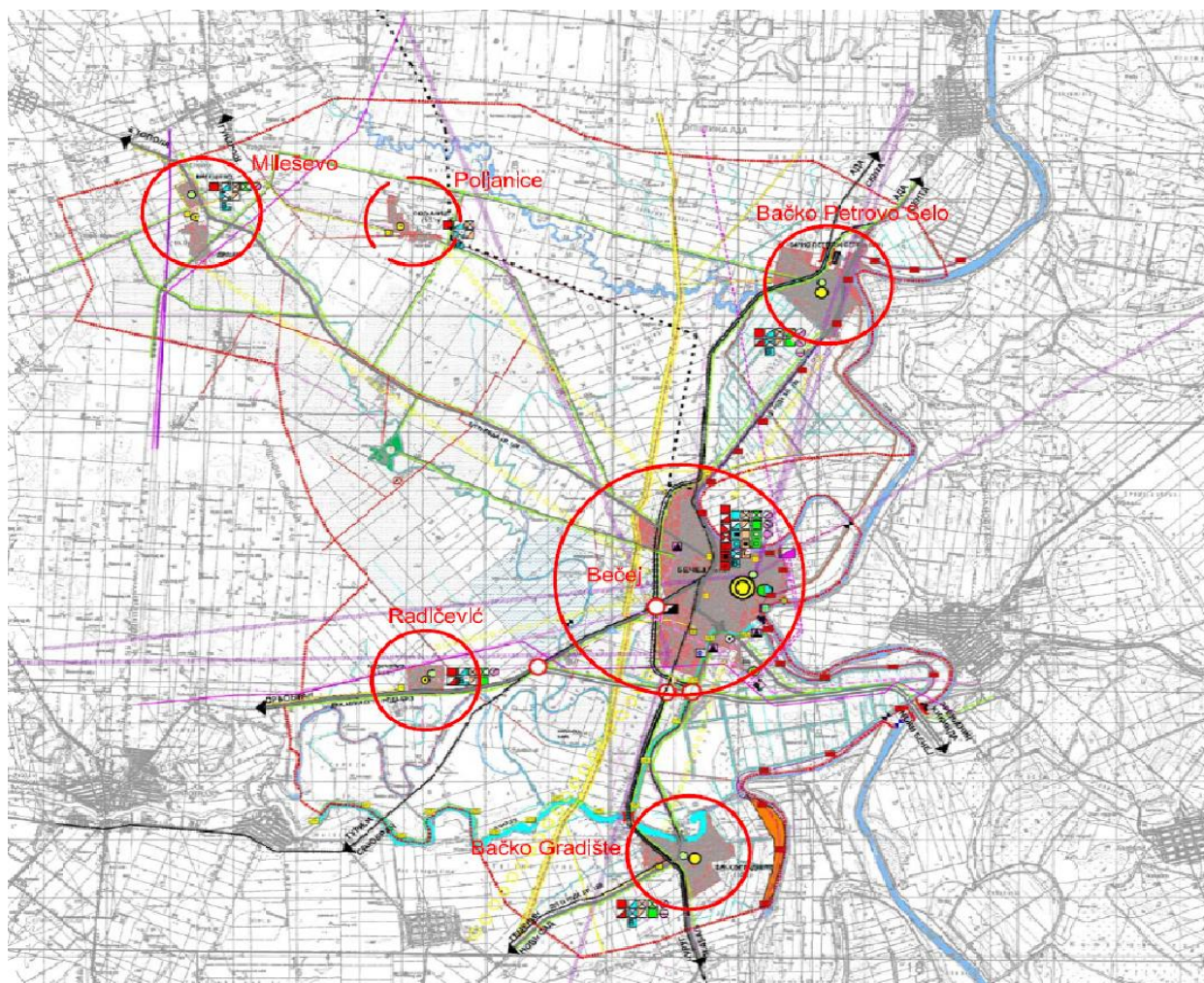

АНАЛИЗА ТРЕНУТНОГ СТАЊА У ОБЛАСТИ УРБАНИЗМА И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ ЗА ПЕРИОД 2024-2030.ГОДИНЕ

1. Просторна локација општине Бечеј

Централни положај у оквиру Аутономне покрајине Војводине општини Бечеј даје предност приближно једнаке удаљености до свих делова територије, како границе са суседним државама – републикама Мађарске, Румуније и Хрватске, тако и административног центра покрајине – Новог Сада, а који се налази на путу ка главном граду – Београду.

Према просторном плану општина Бечеј се састоји од насеља Бечеј, Бачко Петрово Село, Бачко Градиште, Милешево и Радичевић. Насељени део са називом „Пољаница” катастарски припада насељу Бечеј иако је удаљено око 15 км, док насељени део „Дрљан” саставни је део и катастарски припада насељу Милешево.

Слика број 1: Просторни распоред насеља у општини Бечеј

Што се тиче типа становања у насељу Бечеј, поред класичног вида стамбених јединица породичних кућа које су заступљене на селу, у централним деловима насеља постоје и стамбене зграде са неколико спратова (најчешће 4 или 5), са већим бројем станова у оквиру зграде. Зграде су изграђене одавно и дуги низ година није било сличне градње. Међутим, ствари су се ипак 2022. године промениле, односно изграђене су две стамбене зграде, а у плану је још једна.

2. Опис животне средине

У геоморфолошком погледу на територији општине Бечеј, посматрајући од истока ка западу уочавају се: алувијална раван реке Тисе, лесна тераса и лесна зараван.

Типови земљишта који су заступљени у општини Бечеј, налазе се у табели која следи:

Тип земљишта	Површина (ха)	Учешће у %
Чернозем (црница)	26.794,27	55,10
Слатине	192,72	0,40
Ливадско замљиште (црница)	14.108,30	29,01
Ритска црница	4.477,97	9,21
Алувијално земљиште	3.057,50	6,28
Укупно	48.630,76	100

Табела 1. Типови земљишта општине Бечеј

Извор: Извештај Могућности за узгајање брзорастућих енергетских засада са аспекта расположивости пољопривредног земљишта у Републици Србији.

Присуство угљен-диоксида у земљишним слојевима утврђено је 1968. године, када је из бушотине дневно излазило 1-1,5 милиона кубних метара гаса, који је садржао: 92% угљен-диоксида, 7% метана и 1% азота и угљен-моноксида.

Загађење земљишта материјама које се користе у пољопривредне сврхе (пестицидима), ради заштите биља од болести и штеточина, потиче од нестручног коришћења. Овај проблем се најчешће јавља приликом употребе пестицида на неадекватан начин, јер се они употребљавају од стране физичких лица, без претходног стручног упута за њихову примену. Да би се то спречило потребно је законски регулисати промет пестицида у пољопривредним апотекама, да се материје које се користе у пољопривредне сврхе строго контролишу приликом куповине и њихове употребе.

Загађење тла може бити проузроковано и нестручном употребом вештачких ђубрива у пољопривредне сврхе, која може изазвати повећане количине нитрата у земљишту, а тиме и у подземним водама, што касније може доспети у воду за пиће.

Територија Општине је испресецана водотоцима, рибњацима и каналском мрежом. Поред река Тисе и Чика, постоји Велики бачки канал, Бељанска бара, Мртве Тисе код Бечеја и Бачког Градишта, као и плитка депресија- Илица бара и Рибњак.

Поред површинских вода, за пољопривреду и биљни свет значајне су и подземне воде. Оне настају инфилтрацијом површинских вода и понирањем атмосферских талога. Од подземних вода, осим артеске и субартеске воде која се користи за пиће и индустрију, постоји и лековита јодна тј. „жута” вода.

Такође, као природно обновљиви ресурси, присутне су и подземне геотермалне воде у Бечеју, од којих је најважнија за општину бишотина БчХТ-3/09, која је опремљена 2021. године.

Заштита од спољних вода обезбеђена је насипом поред Тисе, од максималног водостаја на коти 80,35 МНВ. Заштита од процедних вода решена је системом посебне каналске мреже дуж насипа.

Територија општине Бечеј се налази у средњем делу северно умереног појаса – умерено континентални климатски тип. Ветрови су најчешће из праваца југоисток и северозапад. Последњих деценија, а нарочито последњих година, климатски услови се мењају и уочљиви су ефекти глобалног загревања. Зиме су све краће, а снега скоро и да нема, док су са друге стране високе температуре све учесталије и заузимају све већи део године. Упоредо са честим сунцем, као последица промена настају поплаве и остале непогоде.

У погледу сеизмичности, према карти макросеизмичке рејонизације за посматрани период од 200 година, подручје општине Бечеј налази се у зони са могућим интензитетом земљотреса од 7° и 8° МЦС.

3. Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије

Главни извор обновљиве енергије општине Бечеј представљају термалне воде. Почетком XX века изграђује се бања са затвореним и отвореним базенима. Хемијске анализе воде су показале да је термална вода богата сумпором и јодом, као и да садржи гас који се може користити као енергент. Глас о лековитости воде брзо је довео многе кориснике услуга бање из околине. Јодна бања добија 1933. године сертификат за лечење хроничне реуматске, кожне, дегенеративно коштанозглобне болести и рехабилитацију коштанозглобних повреда.

Данас Јодна бања није у функцији. Лечење термалном водом се не спроводи у оквиру Дома здравља „Бечеј” Бечеј, из разлога нефункционалности система. Служба за физикалну медицину и рехабилитацију нормално функционише у оквиру установе и ради се све што је прописано да је потребно да ради примарна здравствена заштита. Рад ове Службе је премештен на другу локацију из разлога што објекат (Јодна бања), у којој је до сада радила ова Служба, припада правном лицу.

Грађани Бечеја већ дуже од једног века пију тзв. жуту воду из артешких самоизливајућих бунара. Тренутно су у Бечеју у функцији три артешка бунара: у центру

Бечеја на Тргу ослобођења бб, код старог млина у улици Уроша Предића бр. 117 и на углу Главне и Републиканске улице. Четврти артешки бунар, који је до недавно био у функцији испред Електровојводине на Петровоселском путу бр. 3, је затворен, тј. преусмерен директно у систем за одвођење отпадних вода, јер се у води појавио песак, који представља опасност по здравље људи, ако се вода користи за пиће. Водоносни слојеви се налазе на дубинама 300-400 метара. Температура воде при изливању је 25-28°C, вода има карактеристичан мирис, због присуства водоник-сулфида, многе подсећа на мирис покварених јаја. Жута вода по прописима за пијаћу воду, не задовољава прописане параметре, тј. није исправна за пиће, иако је многи грађани пију, као и воду из градског водовода. Жута вода има већи садржај амонијака, гвожђа, и још неких минерала, што доприноси непријатном мирису и укусу воде, али је не чини небезбедном за конзумирање. За одржавање ових артешких бунара задужено је јавно предузеће Водоканал Бечеј, које редовно врши микробиолошку анализу. Из ових анализа се може закључити, да ова вода физички-хемијски не задовољава, али микробиолошки задовољава прописане параметре за хигијенску исправност воде за пиће.

Бушење бунара за коришћење у бањске сврхе, до сада обухвата три хидротермалне бушотине: прва ВЃ-1/Н налази се у кругу фабрике „Флора” из 1981. године и никада није била у експлоатацији, друга ВЃ-2/Н налази се у близини Спортског центра и у експлоатацији је од 1988. године, користи се за грејање спортског центра и воде у отвореном базену, али ова бушотина није власништво Општине и трећа ВЃ-3/Н која је 2021. године потпуно опремљена, али није повезана са корисницима и самим тим још није била у експлоатацији, а налази се у близини фудбалског игралишта, односно налази се у делу који припада обухвату Плана детаљне регулације Комерцијалне бање у Бечеју и општинско је власништво. Завршетком опремања општинске бушотине, за корак смо ближи коришћењу геотермалне воде за потребе даљинског грејања или за будући бањски комплекс. Из бушотине извире вода температуре око 60°C, са дубине од око 1.000 метара.

Изградња ветроелектране „Ветрогон” на подручју општина Бечеј и Србобран, планира се преко целих катастарских општина Бечеј, Радичевић и Србобран. Предмет изградње је постављање између 55 и 75 стубова ветрогенератора, појединачне инсталисане снаге од 5MW и укупне снаге око 450 MW. Максимална висина стуба ветрогенератора ће бити до 270 метара, а процењује се да је ово подручје у зони ветрова 3,5-4,5 метара у секунди и на висини преко 50 метара, а нарочито преко 100 метара изнад тла.

Општина Бечеј је у претходном периоду реализовала неколико пројеката на јавним објектима, који ће за резултат имати уштеду електричне енергије и смањења емисије угљен-диоксида. Такође, 2022. године на конкурс код Министарства за рударство и енергетику, Општина је добила 25% и издвојила додатни 25% средстава, за расписивање Јавних позива за грађане за примену мера енергетске санације – замена столарије, термичка изолација, уградња котлова и система за грејање, као и постављање соларних панела за коришћење електричне енергије за сопствене потребе. Укупно је 66 домаћинства је добило део средстава за унапређење енергетске ефикасности. Овај Програм Министарства је уговорен и у 2023. години, при чему је Општина издвојила дупло више средстава у односу на претходну годину, што значи да ће се дупло већи ефекат постићи и да ће дупло више домаћинстава добити средства.

4. Водовод и канализација

Водовод

Снабдевање водом и канализациони систем у општини Бечеј су у надлежности јавног предузећа Водоканал Бечеј.

Водоснабдевање се врши из засебних система који су развијени у насељима, при чему је око 99% становништва повезано на јавне водоводне системе.

Водоснабдевање насеља Бечеј се врши из јавног водоводног система, који се састоји од: водозахвата, фабрике воде, повезних и дистрибутивних цевовода водоводне мреже. Водозахват чини бунарско поље са 20 активних бунара, које се налази на око 7 километара западно од Бечеја. Фабрика воде се састоји од дегазатора, филтер станице, резервоара и пумпне станице. У оквиру ње се врши елиминација метана, амонијака и гвожђа из воде, односно врши се комплетна обрада сирове воде која цевоводом долази из бунара са водозахвата. Постојећа водоводна мрежа је формирана од повезних и дистрибутивних цевовода, укупне дужине око 133 километара и припадајућих водоводних прикључака. У највећој мери је водоводна мрежа изграђена од азбест-цементних цеви, док је у мањој изграђена од ПВЦ, полиетилена и челично-поцинкованих цеви. Најчешће изграђени пречници водовода јесу одговарајући, али због дугог века трајања и недовољног квалитета водовод је у лошем стању. Комерцијални губици воде настају приликом грешке мерења потрошње због старости водомера и услед техничких кварова на мрежи (цурење на цевоводима, чвориштима и прикључцима).

Насеља у околини имају независне системе, којима снабдевају водом своје становнике. Тако, водозахват у насељу Бачко Петрово Село је аутономан, опремљен управљачком опремом, рад пумпи се регулише по притиску и постоји могућност праћења његовог рада преко интернета. У Бачком Градишту се налазе 3 бунара, који су опремљени управљачком опремом, рад пумпи се регулише по притиску, а дезинфекција воде се врши на сваком бунару посебно аутоматизованим постројењем за хлорисање.

Преостала насеља Милешево и Радичевић, имају 3 и 2 активна бунара, док Пољанице има 1. Не врши се никакав третман сирове воде у овим насељима осим дезинфекције воде. Дезинфекција воде се врши мешовитим дезинфектантом. У Милешеву постоји уређај „Оксихлороген” којим се производи мешовити дезинфектант, ткз. „оксилор”, док се у Радичевић и Пољаници допрема овај препарат за дезинфекцију воде. Вода у систему ових насеља, свих осим Бечеја, не одговарају квалитету воде за пиће, па се зато повремено врши испирање мреже.

Атмосферска канализација

На подручју насеља Бечеј, заштита од унутрашњих вода решена је изграђеним системом мелиоративних канала, који окружују цело подручје, са црпним станицама за пребацивање сувишне воде у Тису. Укупно је изграђено 19,4 километара зацењене атмосферске канализације и користи се 3,6 километара старе зидане канализације у мешовитој функцији. Постигнути степен канализације атмосферских вода у граду није довољан, нешто око 20%, док одвођењем путем отворених уличних канала (најчешће

самоупијајућих јаркова) вода понире у земљу и проузрокује подизање нивоа подземне воде. Реципијенти атмосферских отпадних вода су Мртва Тиса и канал ДТД.

Фекална канализација

Канализациони систем за одвођење отпадних вода постоји само у насељу Бечеј и изграђен је у дужини од око 54 километра, што представља око 55% прикљученог становништва на систем. Преостало становништво, као и сва домаћинства у осталим насељима, отпадну воду испуштају у сопствене септичке јаме. Постојећи систем канализационе мреже је подељен на 7 сливова, те због равничарског терена обухвата и 7 црпних станица, укључујући и главну црпну станицу – која све прикупљене воде препумпава до постојећег постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ), помоћу потисног цевовода испод Великог бачког канала (канала Дунав-Тиса-Дунав). Такође, иако је систем изведен претежно као сепарациони, део канализације отпадних вода прихвата и атмосферске воде и функционише као мешовити систем. У периоду великих падавина, део разблажене отпадне воде се препумпава директно у канал ДТД, помоћу пумпе која је инсталирана иза механичке решетке или се испушта гравитационо у мелирациони канал преко сигурносног прелива. Зато се може рећи да је крајњи реципијент третираних отпадних вода канал ДТД и да други испусти отпадне воде у насељу не постоје.

Сви привредни субјекти у Бечеју су повезани на канализациони систем. У насељу Бечеј не врши се мерење протока комуналних отпадних вода на прикључцима корисника. У складу са тим, ни подаци о протоцима индустријских отпадних вода не постоје, него се она наплаћује на основу измерене потрошње воде. Изузетак је фабрика „Сојапротеин“, која се водом снабдева из сопствених бунара, па је мерење протока отпадних вода неопходно. Мерачи протока на потисним цевоводима пумпи у главној црпној станици су у функцији (али нису повезани на даљински систем надзора). Мерење протока пречишћене отпадне воде се врши на испусту из ППОВ, а читава се на крају сваке смене.

Квалитет отпадних вода које је дозвољено испустити у канализацију насеља Бечеј, утврђен је и „Правилником о квалитету отпадних вода које се могу упуштати у јавну канализацију отпадних вода“ (Сл. лист општине Бечеј, бр. 5/2011 и 14/2011).

Општина Бечеј је тренутно у преговорима са вишим нивоима власти. Обезбедила је израду идејних решења за изградњу канализационих система и постројења за пречишћавање отпадних вода у насељима Бечеј, Бачко Петрово Село и Бачко Градиште, док за преостала насеља изградња није планирана због чињенице да у њиховој околини не постоје потенцијални реципијенти пречишћених отпадних вода. Тако се у насељу Бечеј планира реконструкција и доградња постојећег ППОВ и проширење канализационе мреже, које укључује изградњу укупно око 62 километра колектора и секундарних деоница канализационе мреже и 9 нових црпних станица, након којег ће сва домаћинства и постојећи привредни субјекти бити повезани на канализацију. У насељу Бачко Петрово Село не постоји канализација отпадних вода, зато је пројектом планирана изградња ППОВ и канализациона мрежа дужине 49,5 километара и 5 црпних станица. Слично је стање у Бачком Градишту, планирана је изградња ППОВ и канализационе мреже у дужини од 33 километра и 8 црпних станица.

5. Управљање чврстим отпадом

У општини Бечеј послове који се односе на сакупљање, транспорт и депоновање отпада врши „Потисје-Бечеј д.о.о.” из Бечеја, које је основано за пружање комуналних услуга а у власничкој структури 51% припада Општини Бечеј, а 49% припада „Alisca Terra kft”. Сав комунални отпад који се скупља на територији општине Бечеј, а обухваћено је 11.927 домаћинстава што чини скоро 100%, транспортује се и одлаже на депонију „Ботра”, која се користи од 1979. године и налази се у јужном делу насеља Бечеј. Површина депоније је око 6,5 хектара, потпуно је ограђена жичаном оградом, улаз на депонију је контролисан, односно постоји чуварска служба која дежура 24 сата. Ова депонија је санирана и уређена на највећем делу (пројектом Санације, затварања и рекултивације депоније комуналног отпада Ботра у 2016. години) али није потпуно затворена, тј. још увек се користи.

Годишња количина депонованог отпада је око 20.000 тона. Одлагање отпада врши се без претходне припреме терена. Прекривање отпада инертним материјалом врши се редовно. Око целе депоније је ископан канал за процедурне воде, који је прикључен на постројење за третман отпадне воде. На депонији је постављено 27 биотрнова, за издвајање депонијског гаса. Највећи део одложеног комуналног отпада је органског порекла. Током 2018. године започела је примарна селекција отпада на територији Општине, тако што се два пута месечно сакупља рециклабилан отпад (папир и картон, пластика, фолија, метал, алуминијумске лименке и стакло). Овај отпад се додатно проверава на самој депонији, и раздваја се на појединачне састојке. У хали на депонији се врши балирање папира/картона, ПЕТ амбалаже и алу-фолије. Поред тога, на самој депонији постоји организована група неформалних сакупљача. Сви сакупљачи се региструју, пријављују се на уласку у депонију и на крају радног дана предају издвојени отпад Потисје-Бечеј, по тржишним ценама. Сакупљене количине отпада се складиште на месту које је за ту сврху посебно одређено на депонији. Џамбо вреће се слажу по селектованим рециклабилним материјалима и води евиденција о врстама и количинама.

Сакупљање секундарних сировина, као што су пластика, стакло, папир, картон, гвожђе и други метали, је организовано и откупљује се од стране акредитованих оператера за преузимање отпада. На територији општине Бечеј се врши сакупљање секундарне сировине (ПЕТ), која се око 700 kg/месечно издвоји из ПЕТ-кавеза, а око 1.000 kg месечно се издвоји са депоније. Места за издвајања секундарних сировина су распоређена на улицама општине Бечеј у виду наменских контејнера за одлагање амбалажног отпада.

Медицински отпад који се генерише у оквиру Дома здравља Бечеј, сакупља се и одлаже по пропису у контејнере или у посебну просторију предвиђену за складиштење инфективног медицинског отпада. Послове организованог одвожења комуналног отпада врши „Потисје-Бечеј д.о.о.” са којима Дом здравља има уговор о одношењу комуналног отпада, а инфективни и опасни отпад једном недељно одвози даље на уништавање фирма "Ремондис Медисон д.о.о." из Зрењанина.

Третман отпада животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству, подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла, на начин који не представља ризик по друге животиње, људе или животну средину.

У складу са законском регулативом, потребно је извршити санацију и затварање несанитарне депоније Ботра, па сав отпад који се трајно одлаже, одвозити на санитарну депонију припадајућег региона, односно у Кикинду. Услед удаљености регионалне депоније од општине Бечеј, потребно је претходно на трансфер станици сам отпад припремити за транспорт. У том циљу се планира изградња трансфер станице, у близини депоније Ботра. У 2023. години је планирано пројектовање и изградња трансфер станице, након добијања средстава на конкурс код Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине.

Поред ове главне депоније, постоји више дивљих депонија, од којих се мање успевају очистити у току године. Једна од већих, која се налазила у Милешеву, уклоњена је 2021. године помоћу средстава Министарства за заштиту животне средине. Од преосталих које још нису уклоњене, највећа се налази у Бачком Петровом Селу, потом следећа је у Радичевићу, а преостале две-већа и мања су у Бечеју.

На подручју општине Бечеј, поред Потисја, постоје и приватни оператери који имају дозволу за управљање отпадом, што је приказано у следећим табелама.

Назив оператора	Адреса	Сакупљање	Транспорт	Складиштење	Третман	Одлагање
Металопромет а.д. Кула, огранак IV Бечеј	Петровоселски пут 66, Бечеј	да	-	-	-	-
Потисје- Бечеј д.о.о.	Уроша Предића бр. 2, Бечеј	-	-	да	-	-
Гранпласт д.о.о.	Уроша Предића бр. 4, Бечеј	-	-	да	да	-
ВРАЊЕШ М ПРОМЕТ д.о.о. Бечеј	Иђошки пут бр.2, Бечеј			да		

Табела 2. Оператери са дозволама за управљање отпадом, издаје Општина
Извор: www.becej.rs/servis-gradjana (Регистар издатих дозвола за управљање отпадом)

Назив оператора	Адреса	Сакупљање	Транспорт	Складиштење	Третман	Одлагање
Металопромет а.д. Кула, огранак IV Бечеј	Петровоселски пут 66, Бечеј	да	да	-	-	-
Бечејпромет Бечеј	Потиска 212, Бечеј	да	да	да	да	да
Гранпласт д.о.о.	Уроша Предића бр. 4, Бечеј	да	да	-	-	-
Врањеш М промет д.о.о. Бечеј	Иђошки пут бр.2, Бечеј	да	да	-	-	-

Табела 3. Оператори са дозволама за управљање отпадом, издају виши нивои власти
Извор: www.sepa.gov.rs Регистри у области управљања отпадом

Општина Бечеј је усвојила документ Локални план управљања отпадом Општине Бечеј 2021-2031. („Службени лист општине Бечеј”, бр.20а/2021).

6. Паркови и зелене површине

О парковима и зеленим површинама у општини Бечеј, стара се јавно предузеће „Комуналац” Бечеј. У оквиру својих активности вршили су заливање и кошење травњака са одношењем покошене траве, као и уговарање радова на хортикултурном уређењу јавних зелених површина цвећем. Предузеће одржава укупно 9 паркова на целој територији Општине, где се радови састоје од кошења траве и орезивања крошњи, са сакупљањем и утоваром. У току године се изврши садња одређеног броја садница, према потребама у централним деловима насеља.

Најпознатији је „Горански парк”, истинска зелена оаза Бечеја са преко 2.300 стабала и око 100 различитих врста дрвећа и жбуња. Парк није у најбољем стању, односно потребно је урадити ревитализацију и обнову садница са уређењем парка.

Пројекат пошумљавања у 2022. години који је финансијски подржан од стране Министарства заштите животне средине, обухватио је две локације – ливаду код улице Данила Буђана у Бечеју и парцелу бивше дивље депоније у Милешеву. У 2023. години, одобрено је финансирање пошумљавања на локацијама дуж Тополског пута и дела Бечеја тзв „Дудара”.

7. Пијаце

Пијаце у општини Бечеј су: једна у Бечеју ближе центру, а друга у делу тзв. Новом Селу, и по једна у Бачком Петровом Селу и Бачком Градишту, њима управља јавно предузеће „Комуналац” Бечеј. У преосталим мањим местима обезбеђени су простори за пијацу али се углавном не користе. Пијачни дан у Бечеју је субота на локацији ближе центру, а четвртак и недеља у Новом Селу.

Предузеће је обезбедило пројектно техничку документацију унапређење услова рада пијаце кроз реконструкцију главне пијаце у Бечеју, као и санације и ограђивање пијаце у Новом Селу и Бачком Градишту за нормално одвијање пословања и комуналног реда на пијацама.

Туристичка организација општине Бечеј и удружење грађана „Бибер”, организују одржавање Цветне пијаце на централном тргу у Бечеју, која траје по неколико дана и организује се сваке године по једном у марту, априлу, мају, септембру, октобру и децембру.

8. Испитивања и стање животне средине

Од стране Општине Бечеј у претходним годинама је уговорано вршење мерења квалитета ваздуха од стране акредитованог Института Ватрогас д.о.о. из Новог Сада. Приликом испитивања, изабране су локације које јесу оптерећеније количином саобраћаја или близином топлане. Испитивана је количина сумпор-диоксида, азот-диоксида и чађи у ваздуху. Сви резултати су били у границама испод граничне вредности, према Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл.гласник РС”, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/2013).

Такође, анализирају се дневне концентрације полена током целог вегетационог периода, што се може искористити за превенцију тегоба код осетљивих особа, за помоћ у ефикаснијем лечењу у здравственим установама и за побољшање рада комуналних служби на уништавању трава и корова, који су узрочници алергених болести. Према мерењима, најкритичније биљке су: бреза, трава и амброзија.

Ангажовањем Института Ватрогас, сваке године се врши мерење нивоа буке континуално током 24 часа са референтним временом од 15 минута. Иако је мерење вршено на локацији у централном делу Бечеја, која је максимално оптерећена пре свега саобраћајем, резултати мерења не прелазе дозвољени ниво буке према Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл.гласник РС”, бр.75/2010).

Испитивањем узорака површинских вода, установљено је да су параметри: суспендоване материје, укупан суви остатак, Ph вредност, арсен, бакар, бор, гвожђе, нитрати, нитрити, хром и цинк, усаглашени са вредностима у Уредби о класификацији вода („Сл. гласник СРС”, бр. 5/1968) члан 4. и максималним количинама у Правилнику о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС”, бр. 31/1982) члан 3. Испитивања су показала да су неусаглашени параметри (изнад референтних вредности): растворени кисеоник, концентрација биолошке потрошње кисеоника (ВРК5) и амонијак.

Испитивањем земљишта у насељеном делу Бечеја, добијени су резултати повећане концентрације бакра и кадмијума, у односу на Уредбу о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 30/2018). Док се у испитивању пољопривредног земљишта показало да је обрадиво пољопривредно земљиште добро снабдевано хумусом, да има висок ниво калцијум карбоната, односно има оптималан ниво азота, фосфора и калијума.

9. Заштићена природна добра

На територији општине Бечеј налази се три законом заштићена подручја: споменик природе „Дрворед храста” код Бачког Петровог Села, део парка природе „Стара Тиса” код Бисерног острва и део парка природе „Бељанска бара”.

Споменик природе „Дрворед храста”, представља заштићено природно добро III категорије а налази се на деоници пута Бечеј-Бачко Петрово Село, пред улаз у село. Поверен је на управљање јавном предузећу „Комуналац” Бечеј и обухвата површину око 5,5 хектара а дрворед се састоји од 46 стабала храста лужњака са десне стране и 38 стабала са леве стране пута Бечеј-Бачко Петрово Село. Иначе, храст лужњак је западно-азијско и европско листопадно дрво, које достиже висину до 50 метара и пречник до 2,5 метара. Старост дрвореда се процењује на 140-160 година. Због дугогодишњег неодржавања дрворед је био у лошем стању, али су након промене управљача, последњих неколико година спровођене активности на његовој санацији.

Парк природе „Стара Тиса” код Бисерног острва, представља заштићено подручје III категорије, чији је управљач јавно предузеће „Комуналац” Бечеј, а које се налази у оквиру општина Бечеј, Нови Бечеј и Жабалњ. Дужина овог меандра реке Тисе је око 24 километра и он је уточиште многих биљних врста, 23 врсте риба, 166 врста птица, 7 врста водоземаца, 3 врсте гмизаваца и осталих, од којих су многе угрожене.

Парк природе „Бељанска бара” представља заштићено подручје II и III категорије, којим управља јавно водопривредно предузеће „Воде Војводине” Нови Сад. Простире се на територији општина Бечеј на површини од 140,5 хектара и у општини Србобран на површини од 32,6 хектара, а са водотоком Криваје се улива у Велики бачки канал код насеља Турија. Дужина Бељанске баре је 39 километара, у свом току гради петнаестак меандара, ширина варира од 1 до 150 метара. Представља подручје на којем су присутне бројне ретке врсте флоре и фауне – 10 биљних заједница, 23 врсте риба, 136 врста птица, 7 врста водоземаца, 2 врсте гмизаваца и осталих.

Као потенцијални преносиоци заразних болести, инсекти и глодари представљају један од јавно-здравствених проблема, при чему се мора обратити пажња да се овај проблем реши на стручан начин, како се не би угрозило место ових врста у еколошком систему. Третман комараца и крпеља претходних година се уговарао на годишњем нивоу, док су се третмани вршили неколико пута годишње, односно према потребама. Од 2023. године Општина је закључила сарадњу путем јавно-приватног партнерства за услуге дератизације, дезинфекције и дезинсекције. Овај посао је први пут поверен на овај начин, на период од пет година.

10. Уређење гробља

Управљање гробљима у општини Бечеј врши јавно предузеће „Комуналац” Бечеј. Гробља на територији општине Бечеј су: 1 православно и 2 католичка у насељу Бечеј, по 1 православно и 1 католичко у Бачком Петровом Селу, Бачком Градишту и Милешеву, као и 1 православно у Радичевићу, док Пољаница нема сопствено гробље него користи гробља у Бечеју и Бачком Петровом Селу. Крајем XX века, ван употребе је стављено по једно гробље у Бечеју, Бачком Петровом Селу и Бачком Градишту, које је било бивше јеврејско и назаренско.

На Православном гробљу у Бечеју капацитети гробних места су скоро попуњени, тако да ће Општина морати пронаћи нову локацију за даље сахрањивање.

Што се тиче сточних гробља и јама гробница, 14. августа 2023. године општина Бечеј је проглашена зараженим подручјем од заразне болести Афричке куге свиња. Укупан број еутанизираних домаћих свиња је 38 и оне су закопане на катастарској парцели број 22745 у катастарској општини Бечеј. Тренутно се зараза даље не шири, али препорука од стране надлежног Министарства је да се обезбеди више локација јама гробница које су међусобно удаљене, како би се закопавање могло вршити на деловима Општине на којим се зараза појави, не угрожавајући тако остале делове Општине.

11. Организациони аспекти подршке унапређењу заштите животне средине

За унапређење заштите животне средине, неопходно је заједничко деловање јавног, приватног и цивилног сектора.

У оквиру јавног сектора, локална самоуправа се бави: планирањем заштите животне средине кроз израду и спровођење програма, испитивањем и мониторингом стања животне средине, инспекцијским надзором над поштовањем законских прописа у области заштите животне средине, као и спровођењем посебних програма за унапређење животне средине.

Поред Општинске управе, у активностима заштите животне средине укључена су и сва комунална предузећа, Дом здравља, васпитно-образовне институције и други.

Значајну улогу могу да заузму локални привредници и предузетници, који воде бригу о здрављу животне средине и становништва.

Такође, много могу да учине и удружења која су активна у области заштите животне средине.

Висок квалитет животне средине је главни предуслов даљег одрживог економског развоја општине Бечеј.

СПИСАК СКРАЋЕНИЦА

МНВ - Метар надморске висине

МЦС – Меркали-Канкани-Зибергова скала

ПВЦ- Поливинил хлорид

Канал ДТД - Канал Дунав-Тиса-Дунав

ППОВ - Постројење за пречишћавање отпадних вода

ПЕТ - Полиетилен терефталат

СПИСАК СЛИКА

Слика број 1: Просторни распоред насеља у општини Бечеј

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела 1. Типови земљишта општине Бечеј

Табела 2. Оператери са дозволама за управљање отпадом, издаје Општина

Табела 3. Оператери са дозволама за управљање отпадом, издају виши нивои власти